

Rīgā, 2026. gada 15. janvārī
Nr. 2/2026

Saeimas budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai

budzeta.komisija@saeima.lv

*FICIL nostāja par zemsliedzīgo iepirkumiem
Publisko iepirkumu likuma reformā*

Ārvalstu investoru padome Latvijā (FICIL) kopumā atbalsta Publisko iepirkumu likuma (PIL) reformu un tās mērķi – mazināt administratīvo slogu, uzlabot efektivitāti un racionalizēt iepirkumu procesus. Vienlaikus FICIL kā organizācija, kas konsekventi iestājas par godīgu konkurenci, caurspīdību un korupcijas risku mazināšanu, uzskata par būtisku pievērst īpašu uzmanību zemsliedzīgo iepirkumu regulējumam.

Pamatojoties uz diskusijām ar nozares ekspertiem, kā arī ņemot vērā Saeimas darba grupā izskatāmos priekšlikumus, FICIL vēlas uzsvērt divus principiāli svarīgus aspektus.

Pirmkārt – konkurences nodrošināšana un minimāla *ex-ante* publicitāte. FICIL neatbalsta pilnīgu vai ļoti ierobežotu informācijas neesamību par zemsliedzīgo iepirkumiem. Mūsu priekšlikumu mērķis nav saglabāt esošo birokrātisko slogu vai ieviest kontroles mehānismus, tomēr minimāla un viegla informācijas publiskošana ir nepieciešama, lai tirgus dalībniekiem būtu reāla iespēja uzzināt par iepirkumiem un piedāvāt savus pakalpojumus vai preces.

Bez šādas publicitātes pastāv būtisks risks, ka zemsliedzīgo iepirkumi daudzos gadījumos kļūst faktiski slēgti, balstīti uz ierastu piegādātāju loku, tādējādi ierobežojot konkurenci un jaunu dalībnieku ienākšanu tirgū. Šāda situācija negatīvi ietekmē gan cenu, gan kvalitāti, un nav savienojama ar publisko līdzekļu efektīvas izmantošanas principu.

Otrkārt – kvalitatīva un praktiski izmantojama *ex-post* datu pieejamība. FICIL principā var atbalstīt pāreju uz *ex-post* uzraudzības pieeju, ar skaidru nosacījumu, ka šāda sistēma nodrošina strukturētus, savstarpēji sasaistītus un viegli analizējamus datus. Šiem datiem jābūt praktiski izmantojamiem gan uzraudzības iestādēm (piemēram, KNAB, Konkurences padomei), gan sabiedriskās kontroles vajadzībām.

Vienlaikus uzsveram, ka ex-post risinājumi paši par sevi neatrisina konkurences jautājumu – tie var stiprināt uzraudzību, taču neaizstāj nepieciešamību pēc minimālas informācijas pieejamības pirms iepirkuma veikšanas.

Noslēgumā FICIL aicina saglabāt līdzsvarotu pieeju PIL reformai – virzīties uz administratīvā sloga mazināšanu, vienlaikus neatsakoties no pamatprincipiem, kas nodrošina atklātību, konkurenci un uzticību publisko līdzekļu izlietojumam, kā to paredz Eiropas Komisijas Skaidrojošais paziņojums par Kopienas tiesību aktiem, ko piemēro līguma slēgšanas tiesību piešķiršanā, uz ko neattiecas vai tikai daļēji attiecas publiskā iepirkuma direktīvu noteikumi (2006/C 179/02). Mūsu ieskatā reforma būs ilgtspējīga tikai tad, ja šie elementi tiks līdzsvaroti savstarpēji papildinošā veidā.

Ar cieņu

Tatjana Gužņajeva
FICIL izpilddirektore

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU